

Exempel på åtgärder för förenkling och stärkt konkurrenskraft

Livsmedels-
strategi

2.0

Nedan är exempel på åtgärder som regeringen har genomfört till och med mars 2024 och som i huvudsak riktas mot företag inom livsmedelssektorn. Generella åtgärder med samma syfte som till exempel förenkling och skattelättnader för samfälligheter, sänkt skatt på drivmedel och översyn av bidrag till enskilda vägar är inte inkluderade.

Regelförenklingar och stärkt konkurrenskraft

- Uppdrag att förenkla myndigheters regelverk: Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen samt Havs- och vattenmyndigheten ska stärka och påskynda förenklingsarbetet för att nå målen i livsmedelsstrategin.
- Underlätta generations- och ägarskiften: Utredning tillsatt om översyn av jordförvärvslagen (dir. 2023:157) med redovisning den 30 april 2025.
- Förenkla och effektivisera den gemensamma jordbrukspolitiken: Uppdrag till Jordbruksverket att föreslå effektiviseringsåtgärder med syfte att förenkla för företagen samt förändra sanktionssystemet så att det blir enklare, mer enhetligt och mindre betungande för företagen.
- Större flexibilitet i tillämpningen av grundvillkor: I syfte att underlätta för jordbruket. Sverige kommer utnyttja möjligheten till undantag från kravet på miljötytor som grundvillkor, vilket också Sverige har meddelat EU-kommissionen.
- Djurvälstånd och konkurrenskraft: Utredning har tillsatts för en översyn om att stärka konkurrenskraften för livsmedelsproducenter samtidigt som Sveriges högt ställda krav på djurskydd bibehålls (dir. 2023:19). Redovisning den 30 juni 2024.
- Miljötillstånd: Utredning tillsatt att förenkla prövningen enligt miljöbalken (dir. 2023:78). Syftet är att säkra näringslivets konkurrenskraft, öka investeringsviljan och främja en effektiv klimatomställning. Utredningen ska föreslå förändringar så att krav i Sverige inte är högre eller överlappande krav i förhållande till EU:s regelverk. Utredningen ska även utreda användningen av uttrycket miljöfarlig verksamhet.

- Underlätta hållbart vattenbrukande: Ändrat förordningen om stöd från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden så att fler kan ta del av satsningar som syftar till att påskynda utvecklingen av ett hållbart vattenbruk. Remitterat delbetänkandet Förenklade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk.
- Kontroller och avgifter: Utredning har tillsatts om organisation och finansiering av kontroller inom områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter (dir. 2023:170). Syftet är att göra det enklare för företagen, vilket på sikt stärker konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Redovisning den 31 mars 2025.

Sänkningar av skatter och avgifter

- Dieselskatt: Kvartalsvis återbetalning och sänkt skatt för arbetsmaskiner inom jord-, skogs- och vattenbruk för 2023 och 2024, 480 miljoner respektive 900 miljoner, vilket stärker konkurrenskraften i hela jordbruks- och livsmedelskedjan.
- Skattelättnader marköverföring med mera: Ersättning för marköverföring, 6 miljoner årligen och allframtidsupplåtelse 7 miljoner årligen. Detta förenklar och minskar beskattningen vid överföring av mark genom fastighetsreglering och när en fastighetsägare får en engångsersättning för att ha upplåtit nyttjanderätt på obegränsad tid på sin fastighet.
- Fasta avgifter i den offentliga kontrollen av slakterier och vilthanteringsanläggningar ersätter vissa delar av det avgiftssystem som nu tillämpas. Syftet är att förenkla för branschen och stärka dess konkurrenskraft, 80 miljoner årligen.

Stöd och ersättningar

- Krisstöd till jordbruket: Stöd till jordbrukare på grund av svåra väderförhållanden och stora kostnadsökningar. 193 miljoner för 2023 varav cirka 128,7 miljoner utgör nationell finansiering (maximal medfinansiering av den svenska tilldelningen från EU).
- Småskalig livsmedelsproduktion: Fortsatt finansiering av Nationellt resurscentrum för mathantverk (Eldrimner), 10 miljoner för 2024.
- Etablering av kunskapsnav för animalieproduktion (RISE): Syftet är att stärka kunskapsförsörjningen inom animaliesektorn, 100 miljoner kronor för 2023–2027.
- Skolfruktstöd: Jordbruksverket har fått i uppdrag att förbereda införande av stöd till utdelning av frukt i skolor från och med skolåret 2025/26. Sverige hämtar hem cirka 38 miljoner kronor från EU:s skolprogram för detta ändamål.

- Gödselgasstöd: Förstärkt stöd och beslut om fortsatt stöd genom sammanslagning med övriga produktionsstöd för biogas. Den totala budgeten för produktionsstöden har förstärkts från 2023 till 2026, varav 250 miljoner öronmärkts för gödselgasstödet för 2024.
- Utökat stöd till precisionsodling: Regeringen föreslår utvidgat stödområde för precisionsjordbruk. Ett utökat stöd som omfattar hela landet och stärker svenskt jordbruks hållbarhet och konkurrenskraft. Precisionsjordbruk innebär ett mer effektivt och hållbart nyttjande av jordbruksmark.
- Höjd ersättningsnivå i kompensationsstödet: Justering som ger högre kompensation för de nackdelar typjordbruk 1 i område 1 har.
- Livsmedelsberedskap på gårdsnivå: Stärkt beredskap på gårdsnivå, 58 miljoner för 2024.
- Främjande av rennäringen (Sametinget): Ökad ersättning för rovdjursskador, förstärkt med 10 miljoner årligen.
- Viltskador: Förstärkt stöd, 15 miljoner kronor årligen från 2023. Återhämtning av ålbeståndet: Stöd till lokala vattenvårdsprojekt, 300 miljoner kronor. Förstärkt åtgärdsarbete i vattenmiljön, 50 miljoner kronor. Syftet är bland annat att åtgärda torrlagda vattenfårar och skapa fiskvandringvägar. Agerat inom EU för fortsatta möjligheter till ett begränsat fiske efter ål i havet, för att bevara dess kultur och tradition.
- Stöd till dagligvaruhandlare i gles- och landsbygder: Ett extra servicebidrag som motiverades av butikernas utmaningar under 2023 med bland annat höga elpriser och höga inköspriser, förstärkning totalt 25 miljoner kronor för 2023.

Övriga satsningar

- Inhemsk gödningsmedel. Uppdrag till Jordbruksverket att följa upp utvecklingen, redovisas februari 2025.
- Kompetenscentrum för växtförädling av livsmedelsgrödor Grogrund SLU: Förstärkning på 10 miljoner kronor årligen vilket ger en permanent nivå på 35 miljoner per år.
- Metodutveckling och försöksverksamhet inom jordbruket: 10 miljoner för 2024, samt 15 miljoner för vardera 2025 och 2026, dvs. 40 miljoner sammanlagt.

- Ökat antal utbildningsplatser: Veterinärer och djurskötare, förstärkning successivt upp till en nivåhöjning på 71 miljoner kronor från och med 2027. Satsningen har möjliggjorts genom att ett särskilt anslag avsett för lokaler givits med 30 miljoner kronor per år 2022 och 2023 samt 15 miljoner kronor 2024.
- Nationellt program för livsmedelsforskning: Fortsatt öronmärkning 110 miljoner kronor för vardera 2023 och 2024 i Formas regleringsbrev.
- Inventering av åkermark: Uppdrag till Jordbruksverket att utarbeta plan dels för övervakning av åkermarkens biologiska mångfald dels andra parametrar för en långsiktig avkastningsförmåga. 2,5 miljoner för 2024, 5 miljoner för 2025 och därefter årligen 14 miljoner.
- Livsmedelsberedskap forskning: Uppdrag till SLU att redovisa hur den forskning som bedrivs vid SLU bidrar till att stärka livsmedelsberedskapen och jordbrukets produktionsförmåga vid en fredstida kris, höjd beredskap och ytterst krig, som till exempel kan innebära stora störningar i handelsflödet. Redovisas februari 2025.
- Vargpolitik: Uppdrag till Naturvårdsverket att analysera hur referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för varg kan vara inom intervallet 170–270 vargar och att uppdatera riktlinjer för skydds jakt för att bland annat ta fram bedömning om när skydds jakt kan beviljas redan efter ett eller enstaka angrepp på tamdjur eller hund. Agerat inom EU för en sänkt skyddsstatus för varg.
- Älfiske: Uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten att revidera ålförvaltningsplanen. Syftet är att bland annat utarbeta ändamålsenliga åtgärder, förbättra utvärdering och uppföljning samt se över möjligheterna till generationsväxling (genom överlåtelse av ålfisketillstånd).
- Kustnära fiske: Regeringen har verkat för att förutsättningarna för ett fortsatt kustnära fiske i förhandlingarna avseende Östersjön. Ett uppdrag har lämnats till Jordbruksverket avseende en handlingsplan för den blå värdekedjan vilket syftar till att föreslå hur landningar och beredningar i Sverige ska kunna stärkas vilket även är en viktig fråga för det kustnära fisket.
- Handlingsplan för blå värdekedja: Uppdrag till Jordbruksverket att utarbeta en handlingsplan med förslag på en långsiktig vision för den blå värdekedjan, från fartyg till konsument. Syftet är att mer av fångsterna ska kunna landas i svenska hamnar och beredas i Sverige. Handlingsplanen förväntas kunna bidra till den svenska fiskerinäringens konkurrenskraft.

